

32003L0008

31.1.2003

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

L 26/41

**SMĚRNICE RADY 2003/8/ES
ze dne 27. ledna 2003**

o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 61 písm. c) a článek 67 uvedené smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Evropská unie si stanovila za cíl zachovávat a rozvíjet prostor svobody, bezpečnosti a práva, ve kterém je zajištěn volný pohyb osob. Pro postupné vytváření tohoto prostoru přijímá Společenství mimo jiné opatření, která se týkají soudní spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem a jsou nutná k řádnému fungování vnitřního trhu.
- (2) Podle čl. 65 písm. c) Smlouvy zahrnují tato opatření odstranění překážek řádného průběhu občanskoprávního řízení, popřípadě podporou slučitelnosti úpravy občanskoprávního řízení v členských státech.
- (3) Evropská rada na zasedání ve dnech 15. a 16. října 1999 v Tampere vyzvala Radu, aby stanovila minimální pravidla zajišťující přiměřenou úroveň právní pomoci v přeshraničních sporech v celé Unii.
- (4) Všechny členské státy jsou smluvními stranami Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 4. listopadu 1950. Tato směrnice respektuje uvedenou úmluvu, zejména zachovávání zásady rovnosti stran sporu.
- (5) Účelem této směrnice je podpořit poskytování právní pomoci v přeshraničních sporech osobám, které nemají dostatečné finanční prostředky, je-li tato podpora nezbytná k zajištění účinného přístupu ke spravedlnosti. Obecně uznávané právo na přístup ke spravedlnosti je potvrzeno také článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie.

- (6) Nedostatek finančních prostředků strany sporu, žalobce nebo odpůrce, ani obtíže vyplývající z přeshraničního rozměru sporu nesmějí bránit účinnému přístupu ke spravedlnosti.
- (7) Protože cílů této směrnice nemůže být dosaženo uspokojivě na úrovni členských států, a proto jich může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou ve stejném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je pro dosažení uvedených cílů nezbytné.
- (8) Hlavním účelem této směrnice je zaručit přiměřenou úroveň právní pomoci v přeshraničních sporech stanovením určitých minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech. Pro tento účel je nejvhodnějším právním nástrojem směrnice Rady.
- (9) Tato směrnice se vztahuje na přeshraniční spory v občanských a obchodních věcech.
- (10) Všechny osoby, jež jsou stranami v občanském nebo obchodním sporu v oblasti působnosti této směrnice, musí být schopny uplatňovat svá práva u soudů, a to i v případě, kdy jim jejich osobní finanční situace znemožňuje nést náklady soudního řízení. Právní pomoc se považuje za přiměřenou, jestliže umožňuje jejímu příjemci účinný přístup ke spravedlnosti za podmínek stanovených touto směrnicí.
- (11) Právní pomoc by měla zahrnovat poradenství před zahájením soudního řízení s cílem dosáhnout mimosoudního vyrovnání, právní pomoc při podání žaloby a zastupování před soudem a částečné nebo úplné osvobození od nákladů soudního řízení.
- (12) Rozhodování o tom, zda v nákladech soudního řízení mohou být zahrnuty náklady odpůrce uložené příjemci právní pomoci, se řídí vnitrostátními právními předpisy členského státu, v němž se soudní řízení koná nebo v němž má být vykonáno rozhodnutí soudu.
- (13) K obdržení právní pomoci v přeshraničních sporech jsou způsobilí všichni občané Unie, kteří bydlí nebo obvyklý pobyt na území některého členského státu, jestliže splňují podmínky stanovené touto směrnicí. Totéž platí pro občany třetích zemí, kteří oprávněně pobývají na území některého členského státu.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 103 E, 30.4.2002, s. 368.

⁽²⁾ Stanovisko ze dne 25. září 2002 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽³⁾ Úř. věst. C 221, 17.9.2002, s. 64.

- (14) Členské státy by měly mít, za podmínek stanovených touto směrnicí, volnost při stanovení hranice, při jejímž překročení by určitá osoba byla považována za schopnou nést náklady řízení. Tato hranice by měla být stanovena s ohledem na různé objektivní faktory, např. příjem, majetek nebo rodinnou situaci.
- (15) Cíle této směrnice by však nebylo možno dosáhnout, jestliže by žadatelé o právní pomoc neměli možnost prokázat, že nemohou nést náklady řízení, i když jejich finanční prostředky přesahují hranici stanovenou členským státem, v němž se koná řízení. Při posuzování otázky, zda má být z tohoto důvodu poskytnuta právní pomoc, mohou vzít orgány v členském státě, v němž se koná řízení, v úvahu informace o tom, že žadatel splňuje podmínky přiznání právní pomoci v členském státě bydliště nebo obvyklého pobytu.
- (16) Možnost použít v určitém případě jiný postup k zajištění účinného přístupu ke spravedlnosti není formou právní pomoci. Může však opravňovat k domněnce, že dotyčná osoba může nést náklady řízení i přes svou nepříznivou finanční situaci.
- (17) Členským státům by mělo být dovoleno zamítnout žádosti o právní pomoc, jde-li o zjevně neopodstatněné žaloby, nebo z důvodů týkajících se podstaty věci, zejména vyhlídky na úspěch, pokud byly poskytnuty právní rady před zahájením soudního řízení a je-li přístup ke spravedlnosti zaručen. Při přijímání rozhodnutí ve věci samé může členský stát žádost o právní pomoc zamítnout, jestliže žadatel žádá náhradu za poškození své dobré pověsti, ač neutrpěl žádnou hmotnou nebo finanční ztrátu, anebo týká-li se jeho žádost nároku vyplývajícího přímo z jeho obchodní činnosti nebo z jeho činnosti jako osoby samostatně výdělečně činné.
- (18) Přístupu ke spravedlnosti by neměla bránit ani složitost právních systémů členských států a rozdíly mezi nimi, ani náklady spojené s přeshraniční povahou sporu. Právní pomoc by proto měla finančně pokrýt náklady přímo spojené s přeshraniční povahou sporu.
- (19) Při posuzování otázky, zda je nezbytná fyzická přítomnost určité osoby při jednání soudu, by soudy členského státu měly zvážit všechny možnosti, které poskytuje nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech ⁽¹⁾.
- (20) Je-li právní pomoc poskytnuta, musí zahrnovat celé řízení, včetně nákladů na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí nebo výkon rozhodnutí. Příjemce by měl tuto pomoc dostávat nadále, i když je příjemcem nebo proti příjemci podán opravný prostředek, pokud jsou nadále splněny podmínky týkající se finančních prostředků a věci samé.
- (21) Právní pomoc má být poskytována za stejných podmínek jak při běžných soudních řízeních, tak i v mimosoudních řízeních, např. při zprostředkování, je-li jejich uplatnění vyžadováno právními předpisy nebo nařízeno soudem.
- (22) Právní pomoc má být poskytována také při výkonu veřejných listin v jiném členském státě za podmínek stanovených touto směrnicí.
- (23) Protože právní pomoc poskytuje členský stát, v němž se koná řízení nebo v němž je navrován výkon rozhodnutí, s výjimkou pomoci před zahájením soudního řízení, nemá-li žadatel o právní pomoc bydliště nebo obvyklý pobyt v členském státě, v němž se koná řízení, musí tento členský stát použít své právní předpisy při zachování zásad stanovených touto směrnicí.
- (24) Je vhodné, aby právní pomoc poskytnul nebo zamítnul příslušný orgán členského státu, v němž se koná řízení nebo v němž má být vykonáno rozhodnutí. To platí jak v případě jednání ve věci samé, tak při rozhodování o příslušnosti soudu.
- (25) Mezi členskými státy by měla být soudní spolupráce v občanských věcech upravena tak, aby podporovala šíření informací pro veřejné a profesní kruhy a zjednodušení a zrychlení zaslání žádostí o právní pomoc mezi členskými státy.
- (26) Postupy oznamování a zaslání stanovené touto směrnicí jsou přímo ovlivněny postupy uvedenými v Evropské úmluvě o předávání žádostí o právní pomoc, podepsané dne 27. ledna 1977 ve Štrasburku (dále jen „úmluva z roku 1977“). Pro předávání žádostí o právní pomoc je stanovena lhůta, která není v úmluvě z roku 1977 stanovena. Stanovení poměrně krátké lhůty přispívá k řádnému výkonu spravedlnosti.
- (27) Údaje předávané na základě této směrnice by měly být chráněny. Jelikož jsou použitelné směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů ⁽²⁾ a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/66/ES ze dne 15. prosince 1997 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví telekomunikací ⁽³⁾, není potřeba, aby tato směrnice obsahovala zvláštní ustanovení o ochraně údajů.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 174, 27.6.2001, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽³⁾ Úř. věst. L 24, 30.1.1998, s. 1.

- (28) Zavedení standardního formuláře pro žádosti o právní pomoc a pro předávání žádostí o právní pomoc v případě přeshraničního sporu řízení usnadní a zkrátí.
- (29) Kromě toho by tyto formuláře žádostí i vnitrostátní formuláře žádostí měly být k dispozici na evropské úrovni prostřednictvím informačního systému Evropské soudní sítě (Eurojust), vytvořené v souladu s rozhodnutím 2001/470/ES⁽¹⁾.
- (30) Opatření nezbytná pro provedení této směrnice by měla být přijata v souladu s rozhodnutím Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi⁽²⁾.
- (31) Zavedení minimálních pravidel pro přeshraniční spory nebrání členským státům stanovit příznivější úpravy pro žadatele o právní pomoc a její příjemce.
- (32) Úmluva z roku 1977 a dodatkový protokol k Evropské úmluvě o předávání žádostí o právní pomoc, podepsaný v roce 2001 v Moskvě, se i nadále použijí na vztahy mezi členskými státy a třetími zeměmi, které jsou stranami úmluvy z roku 1977 nebo uvedeného protokolu. Ve vztazích mezi členskými státy má však tato směrnice přednost před ustanoveními úmluvy z roku 1977 a protokolu k ní.
- (33) Spojené království a Irsko oznámily své přání účastnit se přijímání této směrnice v souladu s článkem 3 Protokolu o postavení Spojeného království a Irska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství.
- (34) V souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, se Dánsko nepodílí na přijímání této směrnice, a proto pro ně není závazná ani použitelná.

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

OBLAST PŮSOBNOSTI A DEFINICE

Článek 1

Účel a oblast působnosti

1. Účelem této směrnice je zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech.

2. Použije se na občanské a obchodní věci v přeshraničních sporech, bez ohledu na povahu soudu. Nepoužije se zejména na daňové, celní a správní věci.

3. Pro účely této směrnice se „členskými státy“ rozumějí členské státy s výjimkou Dánska.

Článek 2

Přeshraniční spory

1. Pro účely této směrnice se přeshraničním sporem rozumí takový spor, ve kterém má strana žádající o právní pomoc podle této směrnice bydliště nebo obvyklý pobyt v jiném členském státě než v tom, v němž se soudní řízení koná nebo kde má být vykonáno rozhodnutí.

2. Členský stát, v němž má strana bydliště, se určí podle článku 59 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech⁽³⁾.

3. Rozhodujícím okamžikem při určení, zda jde o přeshraniční spor, je okamžik, kdy je žádost v souladu s touto směrnicí podána.

KAPITOLA II

PRÁVO NA PRÁVNÍ POMOC

Článek 3

Právo na právní pomoc

1. Každá fyzická osoba účastnící se sporu, na kterou se vztahuje tato směrnice, má právo na přiměřenou právní pomoc k zajištění svého účinného přístupu ke spravedlnosti v souladu s podmínkami stanovenými touto směrnicí.

2. Právní pomoc se považuje za přiměřenou, jestliže zaručuje

- poradenství před zahájením soudního řízení s cílem mimo-soudního vyrovnání,
- právní pomoc a zastupování před soudem a osvobození od nákladů řízení, které nese příjemce, nebo částečnou náhradu těchto nákladů příjemce, včetně nákladů uvedených v článku 7 a poplatků osobám pověřeným soudem k provádění úkonů během soudního řízení.

V členských státech, ve kterých neúspěšná strana hradí náklady protistraně, prohraje-li příjemce pomoci spor, zahrne právní pomoc náklady protistrany, jestliže by tyto náklady příjemce nesl, kdyby měl bydliště nebo obvyklý pobyt v členském státě, v němž se koná řízení.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 174, 27.6.2001, s. 25.

⁽²⁾ Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁽³⁾ Úř. věst. L 12, 16.1.2001, s. 1. Nařízení ve znění nařízení Komise (ES) č. 1496/2002 (Úř. věst. L 225, 22.8.2002, s. 13).

3. Členské státy nemusí poskytovat právní pomoc nebo právní zastoupení před soudy v řízení zvláště přízpusobeném tomu, aby se účastníci řízení mohli sami obhajovat před soudem, kromě případů, kdy soud nebo jiný příslušný orgán rozhodne jinak z důvodu zajištění rovnosti stran nebo vzhledem ke složitosti věci.

4. Členské státy mohou požadovat, aby příjemci právní pomoci zaplatili přiměřené příspěvky na úhradu nákladů soudního řízení s přihlédnutím k podmínkám uvedeným v článku 5.

5. Členské státy mohou stanovit, že příslušný orgán může rozhodnout, že příjemci právní pomoci musí tuto pomoc plně nebo částečně nahradit, jestliže se jejich finanční situace podstatně zlepšila nebo bylo-li rozhodnutí poskytnout právní pomoc přijato na základě nepravdivých informací, které poskytl příjemce.

Článek 4

Zákaz diskriminace

Členské státy poskytují právní pomoc bez rozdílu občanům Unie a občanům třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v členském státě.

KAPITOLA III

PODMÍNKY A ROZSAH PRÁVNÍ POMOCI

Článek 5

Podmínky týkající se finančních prostředků

1. Členské státy poskytují právní pomoc osobám uvedeným v čl. 3 odst. 1, které v důsledku své hospodářské situace nejsou částečně nebo úplně schopny nést náklady řízení uvedené v čl. 3 odst. 2, k zajištění jejich účinného přístupu ke spravedlnosti.

2. Hospodářskou situaci dané osoby zhodnotí příslušný orgán členského státu, v němž se řízení koná, s ohledem na různé objektivní faktory, např. příjem, majetek a rodinnou situaci, včetně posouzení finančních prostředků osob, které jsou na žadateli závislé.

3. Členské státy mohou určit hranice, při jejichž překročení jsou žadatelé o právní pomoc považováni za zcela nebo částečně schopné nést náklady soudního řízení uvedené v čl. 3 odst. 2. Tyto se určí na základě kritérií stanovených v odstavci 2 tohoto článku.

4. Hranice určené podle odstavce 3 tohoto článku nesmějí bránit poskytnutí právní pomoci žadatelům o právní pomoc, kteří tyto hranice překročili, jestliže prokáží, že nejsou schopni zaplatit náklady soudního řízení uvedené v čl. 3 odst. 2 v důsledku rozdílů mezi životními náklady v členském státě bydliště nebo obvyklého pobytu a členským státem soudu.

5. Právní pomoc nemusí být žadatelům poskytnuta, jestliže mají v daném případě účinný přístup k jiným způsobům úhrady nákladů řízení uvedených v čl. 3 odst. 2.

Článek 6

Podmínky týkající se podstaty sporu

1. Členské státy mohou stanovit, že příslušné orgány mohou zamítnout žádosti o právní pomoc ohledně žalob, které se jeví jako zjevně neopodstatněné.

2. Je-li právní pomoc poskytnuta před zahájením sporu, může být poskytnutí další právní pomoci zamítnuto nebo zastaveno s ohledem na vyhlídky na úspěch ve věci samé, pokud je přístup ke spravedlnosti zaručen.

3. Při přijímání rozhodnutí o podstatě žádosti, aniž je dotčen článek 5, zvažují členské státy význam dané věci pro žadatele. Mohou však také vzít v úvahu povahu věci, jestliže žadatel požaduje náhradu škody na své dobré pověsti, aniž utrpěl jakoukoli hmotnou nebo finanční ztrátu, anebo týká-li se žádost pohledávky vzniklé přímo z obchodní činnosti žadatele nebo z jeho činnosti jako osoby samostatně výdělečně činné.

Článek 7

Náklady související s přeshraniční povahou sporu

Právní pomoc poskytnutá v členském státě, v němž se koná řízení, zahrnuje tyto náklady přímo spojené s přeshraniční povahou sporu

- tlumočení;
- překlad dokumentů vyžadovaných soudem nebo příslušným orgánem a předložených příjemcem, které jsou pro rozhodnutí dané věci nezbytné;
- cestovní náklady, které má nést žadatel, jestliže fyzickou přítomnost osob zúčastněných na projednávání žadatelovy věci soudem vyžadují právní předpisy nebo soud dotyčného členského státu a tento soud rozhodne, že se nespokojí s jiným způsobem výslechu.

Článek 8

Náklady hrazené členským státem bydliště nebo obvyklého pobytu

Členský stát, v němž žadatel o právní pomoc bydlí nebo obvykle pobývá, poskytuje právní pomoc uvedenou v čl. 3 odst. 2, která je nezbytná k úhradě:

- nákladů na pomoc místního advokáta nebo kterékoli jiné osoby oprávněné právními předpisy poskytovat právní poradenství, vzniklých v dotyčném členském státě v souladu s touto směrnicí, do obdržení žádosti o právní pomoc v členském státě, v němž se řízení koná;
- překlad žádosti a podkladů potřebných při podání žádosti orgánům dotyčného členského státu.

Článek 9

Pokračování právní pomoci

1. Poskytování právní pomoci příjemcům pokračuje, plně nebo částečně, na úhradu výdajů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí v členském státě, v němž se koná řízení.

2. Příjemce, kterému byla poskytnuta právní pomoc v členském státě, v němž se řízení koná, bude poskytnuta právní pomoc stanovená právními předpisy členského státu, v němž je navrhováno uznání nebo výkon rozhodnutí.

3. S výhradou článků 5 a 6 pokračuje poskytování právní pomoci, i když je podán opravný prostředek buď příjemcem, nebo proti němu.

4. Členské státy mohou v kterémkoli stadiu soudního řízení, včetně řízení uvedených v odstavcích 1 až 3 tohoto článku, z důvodů uvedených v čl. 3 odst. 3 a 5 a v člincích 5 a 6 znovu posoudit žádost o právní pomoc.

Článek 10

Mimosoudní řízení

Právní pomoc se vztahuje také na mimosoudní řízení za podmínek stanovených touto směrnicí, jestliže právní předpisy vyžadují od účastníků řízení, aby je použily, nebo jestliže jejich použití nařídil stranám sporu soud.

Článek 11

Veřejné listiny

Právní pomoc se poskytuje za účelem výkonu veřejných listin v jiném členském státě za podmínek stanovených touto směrnicí.

KAPITOLA IV

POSTUP

Článek 12

Orgán poskytující právní pomoc

Aniž je dotčen článek 8, právní pomoc poskytuje nebo zamítá příslušný orgán členského státu, v němž se koná řízení.

Článek 13

Podávání a předávání žádostí o právní pomoc

1. Žádosti o právní pomoc je možné podat:

- a) příslušnému orgánu členského státu, v němž má žadatel bydliště nebo obvyklý pobyt (předávající orgán), nebo

- b) příslušnému orgánu členského státu, v němž se koná řízení nebo v němž má být vykonáno rozhodnutí (přijímající orgán).

2. Žádosti o právní pomoc musí být vyplněny a podklady přeloženy:

- a) do úředního jazyka nebo do jednoho z jazyků členského státu příslušného přijímajícího orgánu, který odpovídá jednomu z jazyků orgánů Společenství, nebo
- b) do dalšího jazyka, který uvedený členský stát považuje za přijatelný v souladu s čl. 14 odst. 3.

3. Příslušné předávající orgány mohou rozhodnout, že odmítnou předat žádost, která zjevně:

- a) je neopodstatněná, nebo
- b) nespadá do oblasti působnosti této směrnice.

Na taková rozhodnutí se použije čl. 15 odst. 2 a 3.

4. Příslušný předávající orgán pomáhá příjemci zajistit, aby byly k žádosti přiloženy všechny podklady, o nichž je známo, že jsou nezbytné k tomu, aby bylo možno o ní rozhodnout. V souladu s čl. 8 písm. b) pomáhá žadateli také při opatřování veškerých překladů podkladů.

Příslušný předávající orgán zašle žádost příslušnému přijímajícímu orgánu ve druhém členském státě do 15 dnů od obdržení žádosti, řádně vyplněné v jednom z jazyků uvedených v odstavci 2, a podkladů, v případě potřeby přeložených do jednoho z uvedených jazyků.

5. Písemnosti zaslané podle této směrnice jsou osvobozeny od ověřování nebo jiné obdobné formality.

6. Za služby poskytnuté podle odstavce 4 nesmí členský stát účtovat poplatky. Členské státy, v nichž má žadatel o právní pomoc bydliště nebo obvyklý pobyt, mohou stanovit, že žadatel musí uhradit náklady na překlady, které nesl příslušný předávající orgán, jestliže příslušný orgán žádost o právní pomoc zamítne.

Článek 14

Příslušné orgány a jazyky

1. Členské státy určí orgán nebo orgány příslušné předávat (předávající orgány) a přijímat (přijímající orgány) žádosti.

2. Každý členský stát poskytuje Komisi tyto informace:

- jména a adresy příslušných přijímajících a předávajících orgánů uvedených v odstavci 1,
- místní příslušnost těchto orgánů,

- prostředky, kterými tyto orgány přijímají žádosti, a
- jazyky, ve kterých mohou být žádosti podány.

3. Členské státy oznámí Komisi úřední jazyk nebo jazyky Společenství jiné než jejich vlastní, ve kterých mohou být žádosti o právní pomoc podle této směrnice vyplněny a které jsou pro příslušné orgány přijatelné.

4. Členské státy sdělí údaje uvedené v odstavcích 2 a 3 Komisi do 30. listopadu 2004. Každá následná změna těchto údajů musí být oznámena Komisi nejpozději dva měsíce před vstupem dané změny v platnost v dotyčném členském státě.

5. Údaje uvedené v odstavcích 2 a 3 budou zveřejněny v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

Článek 15

Vyřizování žádostí

1. Vnitrostátní orgány příslušné k rozhodování o žádostech o právní pomoc zajistí, že žadatel je plně informován o průběhu vyřizování jeho žádosti.

2. Úplné nebo částečné odmítnutí žádosti musí obsahovat odůvodnění.

3. Členské státy zajistí možnost požádat o přezkum nebo podat opravné prostředky proti rozhodnutím, jimiž byla žádost o právní pomoc zamítnuta. Členské státy mohou stanovit výjimku pro případy, kdy je žádost o právní pomoc zamítnuta soudem, proti jehož rozhodnutí ve věci není podle vnitrostátního práva možné podat opravný prostředek.

4. Mají-li opravné prostředky proti rozhodnutí, kterým se zamítá nebo zastavuje právní pomoc na základě článku 6, správní povahu, musí vždy podléhat soudnímu přezkumu.

Článek 16

Standardní formulář

1. K usnadnění zasílání se postupem podle čl. 17 odst. 2 zavádí standardní formulář pro žádosti o právní pomoc a pro předávání těchto žádostí.

2. Standardní formulář pro předávání žádostí o právní pomoc bude zaveden nejpozději do 30. května 2003.

Standardní formulář pro žádosti o právní pomoc bude zaveden nejpozději do 30. listopadu 2004.

KAPITOLA V

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 17

Výbor

1. Komisi je nápomocen výbor.

2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použijí se články 3 a 7 rozhodnutí 1999/468/ES.

3. Výbor přijme svůj jednací řád.

Článek 18

Informace

Příslušné vnitrostátní orgány spolupracují při poskytování informací veřejnosti a odborným kruhům o jednotlivých systémech právní pomoci, zejména prostřednictvím Evropské soudní sítě, zřízené v souladu s rozhodnutím 2001/470/ES.

Článek 19

Příznivější ustanovení

Tato směrnice nebrání členským státům stanovit příznivější ustanovení pro žadatele o právní pomoc a pro její příjemce.

Článek 20

Vztah k jiným nástrojům

Pokud jde o vztahy mezi členskými státy a záležitostmi, na které se vztahuje tato směrnice, mají ustanovení této směrnice přednost před ustanoveními dvoustranných a mnohostranných smluv uzavřených členskými státy včetně:

- a) Evropské úmluvy o předávání žádostí o právní pomoc, podepsané dne 27. ledna 1977, ve znění dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o předávání žádostí o právní pomoc, podepsané v roce 2001 v Moskvě;
- b) Haagské úmluvy ze dne 25. října 1980 o mezinárodním přístupu k soudům.

Článek 21

Provedení ve vnitrostátním právu

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 30. listopadu 2004, s výjimkou čl. 3 odst. 2 písm. a), který musí být proveden ve vnitrostátním právu nejpozději do 30. května 2006. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

Článek 23

Určení

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Tato směrnice je určena členskými státy v souladu se smlouvou o založení Evropského společenství.

Článek 22

V Bruselu dne 27. ledna 2003.

Vstup v platnost

Za Radu

Tato směrnice vstupuje v platnost dnem vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

předseda

G. PAPANDREOU